

Tiha stoletnica

Tam, na lepo preurejenem pokopališču cerkljanske fare je med drugimi ličen spomenik v obliki starih znamenj; kapelica, z vdelnimi starinskimi slikami na steklo in na spomeniku je prvi napis:

Vavken Andrej,
skladatelj in nadučitelj
1838 — † 1898.

Korak se ustavi, misli hite v daljo, tja v prelepo obmejno Notranjsko.

V Planini, kjer iz skrivnostnega podzemlja prihihi Unica, tam se je rodil Andrej Vavken, ki bo 29. novembra obhajal stoletnico svojega rojstva.

Vavken — komu je bilo doslej znano njegovo ime? Poedinim starejšim organistom in nič več.

L. 1898. so položili njegovo truplo v hladno zemljo cerkljanskega pokopališča. Prvi rod domačinov se ga je še spominjal, splošna javnost pa je pozabila nanj, dasi je njegov duh še do danes ostal med narodom v obliki njegovih pesmi.

Kdo in kaj je bil Vavken?
L. 1883. je zelene Cerklje obiskal avstrijski cesar.

Pred cerkvijo ga pozdravi v imenu občine tedanji župan Andrej Vavken. Cesar ga vpraša: »Kdo je tu šolski voditelj?«

Odgovor: »Jaz.«
»Kdo je zgradil to šolo?« »Jaz.« »Kdo je poštar?« »Jaz.« »Kdo je pošto ustanovil?« »Jaz.« »Kdo je organist?« »Jaz.« »No, potem morate imeti dovolj opravka,« je pripomnil cesar.

Vedel pa le še ni, da je Vavken prebil vsako prsto minuto tam ob klavirju, kjer so nastajale pesmi, ki jih je potem pel s svojim izbornim pevskim zborom v cerkljanski cerkvi. — Sam je imel krasen glas, obsežen bariton, izredno poln, zametno božajoč.

Tudi njegova žena, pokojna Evgenija Vavken, mu je s svojim lepim, mehkim in zvočnim altom zvesto stala ob strani pri cerkvenem petju.

Premnogo je božičnih, velikonočnih in majniških pesmi, ki jim je on vdihnil življenje. Lepe so, polne notranjega doživljanja in narod jih rad ubira v ljudskem petju.

Tudi posvetnih pesmi nam je precej dal. L. 1931. ga je silno lepo predočil njegov nekdanji učencec stolni dekan in kanonik g. dr. Fr. Kimovec v spomenici »Od Ilirije do Jugoslavije«.

L. 1936. pa je tedanji upravitelj cerkljanske šole pokojni Josip Lapajne imel v radiu Vavkovo proslavo kot uvod za stoletnico njegovega rojstva. Otroci njegove šole so zapeli zbirko Vavkovih pesmi in pokojnik je kaj zanimivo tolmačil nastanek vsake teh.

Ko so tov. Josipu Lapajne nekateri svetovali, naj to proslavo priredi rajši ob Vavkovi stoletnici, je rekel: »Bog ve, kje bom tedaj jaz.« Slutnja? In 11. mesecev za tem je legel tudi on k njemu v grob.

Sveta tišina je tu na tvojem grobu Andrej Vavken. Mir in odpočitek od vseh grenkob življenja. Ti pevec in ustvaritelj premnogo slovenskih pesmi spavaš tu že 40 let. Ali slišiš, ko poje zbor v cerkvi tvojo »Sveti križ?« in v prelepih majniških jutrih ono nežno »Hvalo pojte dol višave« in »Krasni majnik«.

V sveti božični noči, ko je tvoj grob pogrnjen z belim leskečim se snegom, prihajajo k tebi glasovi »Zveličar nam je rojen zdaj«, »Raduj se človek moj«, »Pastirci vi«, »Oj slava...«

Ko se tvoj grob ogrne v pomladno cvetje in je narava v polnem dehtanju in kipenju in zazvone v linah cerkljanski zvonovi svojo mogočno velikonočno pesem, tedaj te pozdravijo glasovi tvoje »Današnji žarkie«.

Premnogokrat zaplakajo tu na pokopališču mehki glasovi večno lepe »Vigred se povrne«. O, koliko tovarišev učiteljev je že spremila ta tvoja otožnica v grob.

Se pozni zanamci bodo prepevali tvoje lepe pesmi; v njih bo ime Andrej Vavken ostalo večno.

† Berti Brencetovi v spomin

V avgustu je umrla v Mariboru upokojena učiteljica Berta Brenc v 52. letu svoje starosti. Rodila se je v Velenju blizu Šoštanja kot hčerka šolskega upravitelja. Bila je najmlajša izmed šestih otrok. Študirala je v Celovcu in Mariboru — po maturi je službovala doma v Velenju — kjer je preživela najlepšo dobo svojega življenja v krogu svojih staršev. Ob prevratu je prišla Berta v Maribor, kjer je službovala na III. in IV. dekliški šoli. Pri šolski deci je bila silno priljubljena, znala jo je pridobiti za pouk, vsi otroci in starši otrok so jo ljubili in spoštovali. Gojila je šolsko in cerkveno petje, imela krasen zbor. Večkrat je pela z njimi v cerkvi pri šolarskih mašah in raznih šolskih prireditvah. Za svoj trud je dobila več pohvalnih listov — dobila pa je tudi od mest. šol. sveta v Mariboru častno darilo za vrnomo marljivost, uspešno poučevanje in vestno izpolnjevanje učiteljskih dolžnosti. Bila je ves čas članica učiteljskega

društva. Ko je zgubila svoje starše, je začela bolehati na srcu. Bil je to pač prehud udarec zanjo, ker je tudi v Mariboru živela skupno s svojimi starši. Njeno zdravje se je slabšalo, iskala je utehe v raznih kopalniških in letoviških — ozdravela ni več.

Ker ji je postalo šolsko delo pretežko, je prosila za dopust in leta 1931. je stopila v pokoj. Hirala je vedno bolj, letos spomladi je legla v posteljo in v avgustu izdihnila svojo blago dušo.

Odšla si tja, ljuba Berta, od koder ni vrtnite, odšla si po plačilo za svoj trud! Zapustila si svoje drage sorodnike in tovariše, ki žalujejo za Teboj, draga Berta! Umrla si ob času, ko Te nismo mogle spremljati na Tvoji zadnji poti, zato pa Te hočemo večkrat obiskati na Tvojem zadnjem, lepem domu, kjer snivaš večno spajnje poleg dragih staršev.

Z Bogom, draga tovarišica, ljuba Berta!
K. P.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Pismenost v Jugoslaviji se je zadnja leta precej dvignila. Po uradni statistiki je znalo leta 1921. 48,5 % prebivalstva Jugoslavije čitati in pisati, deset let pozneje pa že 54,8 %. Sedaj računajo, da se je odstotek povzpela že na 60 %. Leta 1931. je znalo največ ljudi v Sloveniji pisati in čitati, namreč 94,4 % (94,7 % moških in 94,2 % žensk), najmanj pa v vrbaski banovini, 27,4 % (40,1 %

moških in le 14,2 % žensk). Zanimivo je, da stoji Beograd s svojimi 89,1 % nepismenosti na drugem mestu, za dravsko banovino. »Edinost«, 26. XI.

— I Pipo bodo smele kaditi in to celo v šoli učenke v Indiji. Vlada v Indiji bo v najkrajšem času izdala odlok, da bodo smele vse učenke 1600 nočnih šol kaditi pipo in to celo med poukom. Vse te učenke so bile doslej

nepismene. Toda tudi po dnevnem delu navadno zapuščajo šolo in hodijo domov — kadit. Da bi se kmetice prisililo, da berejo in pišejo, jim je vlada dovolila, da smejo med poukom kaditi pipo. »Večernik«, 25. XI.

— Himen. V ponedeljek, 21. nov. 1938., sta se poročila v Sv. Ilju v Slov. gor. tov. Košutnik Roman, učitelj v Sp. Sv. Kungoti, in tov. Kosi Oresta, učiteljica v Št. Janžu pri Dravogradu. Poročil jih je bivši učitelj in tovariš g. Štefancjoza, sedaj kaplan v Zalcu.

Učiteljska tiskarna

— t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru si lahko naročite sliko skladatelja Davorina Jenka in sliko sv. Save. Sliki sta v velikosti 65,5 x 47,5 m na močnem papirju po din 12,—, na kartonu nalepljeni pa po din 20,—.

— t Ko pridete v Ljubljano, ogledjte si veliko zbirko učil v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Franciškanski ulici št. 6.

— t Pravkar sta izšli v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani knjigi: »Pisane lutke« in »Tinkin zajček«, ki ju je spisal Josip Ribičič. Prvo knjigo, ki bo ugajala deklicam, je bogato okrasila s slikami Ksenija Prunkova. Druga knjiga je zelo primerna za dečke. Okrasil jo je Franc Mihelič. — Poleg teh dveh knjig našega priznanega mladinskega pi-

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini
R. MIKLAUC „Pri škofu“
Lingarjeva ulica — Pred škofijo,
kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Mladinska mafica

— mm V Moravskem večerniku od 13. novembra t. l. je izšel v češkem prevodu »Murlie«, zgodba o psu, ki jo je za »Naš rod« napisal Karel Širok.

— mm Božična številka »Našega roda« je izšla s sledečo vsebino: M. Sever: Svobode seme. (Pesem.) Anton Ingolič: Sirote. (Nadaljevanje.) Josip Ribičič: Božična pravljica. Ina Šlokanova: Božična. France Novšak: Golobčeva smrt. Anton Mohar: Zalost. (Pesem.) Georgij Rajčev: Zefran. Tone Ljubič: Miklavžev večer. (Pesem.) Karel Širok: Ta noč je sveta noč. (Pesem.) Josip Ribičič: Ples na zemlji. Pavel Kunaver: Uboga gmajna. Mara J. Tavčar: Ringaraja. (Pesem.) Albin Zalaznik: Trpljenje kulijev na reki Jangtse. Angela Vodetova: Dragi Branko! Tone Ljubič: Zobotrebeci. Zdravko Ocvirk: Pesem o črvu. (Pesem.) Vilim Kunst: Za tri dinarje elektrike. (Nadaljevanje.) Disney - O. Gaspari: Noctova barka. Leopold Paljk: Krvava ušica. — Uganke za Cicibančke. — Prosim! Hvala! — Drobne zanimivosti. — Mladina piše. — Križanke. — Številka ima novo naslovno sliko, ki je izredno posrečena. Bogata vsebina te številke je natrpna s posrečenimi ilustracijami, pri katerih so sodelovali sledeči ilustratorji: Mihelič, Sedej, Georgijev, Bucik, Smrekar, Širk, Ljubič, O. Gaspari, Prunkova in drugi.

— mm Ekspedicija 4. številke »Našega roda« je pričela 28. novembra. Vsi naročniki, ki so pravočasno poravnali naročnino, imajo list že v rokah. Poverjeniki, ki niso poravnali še naročnino, so naprošeni, da to store, da prejmejo otroci čimprej to zanimivo številko.

— mm Naročnina na posamezne številke »Našega roda« se plačuje vnaprej. Vse cenjene poverjenike naprošamo, da se tega drže.

— mm Naročniki na slikanico »Živali« obveščamo, da zaradi nesoglasja med lastniki tvrdke, ki bi nam morala slikanico izdelati,

satelja Josipa Ribičiča je izšla še knjiga: »Teta s cekarjem«, ki jo je spisala Manica Komarova, poslikal pa Niko Pirnat. V knjigi je pet izvirnih slovenskih pravljic. — Miklavž in Božiček bosta imela s knjigami prav posebno veselje, ker bosta ustregla našim malčkom.

— t Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani prosi vse one, ki imajo njen letošnji »Cenik«, da vpišejo k cenikovemu poglavju Štenske slike in učila, II. Zemljevidi, sledeče popravljene cene:

- A. Stenski zemljevidi.
1. Afrika, fizična karta (Rothaug, Umlauf, Modestin). Velikost 195/175 cm. Din 460.
  2. Afrika, politična karta (Rothaug, Umlauf, Modestin). Velikost 195/175 cm. Din 460.
  3. Amerika južna, fizična karta (Modestin). Velikost 195/175 cm. Din 460,—.
  9. Balkanski polotok, fizična karta (Franovič-Gavazzi). Velikost 160/190 cm. Din 400.
  17. Jugoslavija kraljevina, zgodovinski razvoj 1804.—1818. (Zavr). Velikost 95/106 cm. Din 160,—.
  22. Poluta vzhodna (Rothaug, Umlauf, Modestin). Velikost 185/170 cm. Din 460,—.
  24. Poluta zapadna (Rothaug, Umlauf, Modestin). Velikost 185/170 cm. Din 460,—.
  26. Poluta vzhodna in zapadna, fizična karta (Juras). Velikost 150/90 cm. Din 320,—.

- B. Globusi.
2. Globus, premer 34 cm, brez meridiana (hrv. tekst). Din 600,—.
  4. Globus, premer 12 cm (hrv. tekst). Din 70.

nismo prejeli knjige pravočasno in smo bili zaradi tega prisiljeni pogodbo stornirati. Naročnikom bomo denar vrnili.

Šolski radio

— r X. Torek, 6. decembra, Miklavžev dan. Izvajajo brezposelni učit. abiturienti. Razpored: Anica Černejeva: Sv. Miklavž je prišel v šolo. (Igra.) Anica Černejeva: Sirotica Tinka in sv. Miklavž. (Recitacija.) Josip Ribičič: Pri sv. Petru. (Igra.) I.—III.

Petek, 9. decembra, December doma in v prirodi. Dvogovor, vodi g. Miroslav Zor. Prvi zimski pojavi. In vendar tudi življenje. Prva rast v čebulicah. Na vrtu in med lončnicami. Življenje v kleti. II.—III.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 4. decembra, ob 17. uri predavanje: Gospodarska navodila in tržna poročila.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA sporoča, da je dnevni red zborovanja v toliko izpremenjen, da predavanja ne bo, pač pa bo razprava o podrobnih učnih načrtih za nižjo in višjo ljudsko šolo. Ostali dnevni red neizpremenjen! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ bo zborovalo v soboto, dne 3. decembra, ob 9. uri dopoldne v državni ljudski šoli v Ormožu. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje tovariša VI. Klemenčiča o »Zgodovinskem pouku v osn. šoli; in predavanje g. prof. Franja Zgeca — »Halozel!« — Vabljeni vsi tovariši, posebno novinci. Odbor.

Lep dar slovenski mladini

Dve novi mladinski knjigi Josipa Ribičiča

Ko se je v slovenski književnosti začel opažati živahnejši razvoj in tudi znaten napredek, je še dolga leta zijala velika vrzel v naši mladinski literaturi. Pomanjkanje dobre mladinske knjige sploh je bilo zelo občutno, še posebno velika pa je bila potreba po izvirnih slikanicah in čtivu za najmlajši rod. Le slabi prevodi tujih del so spopolnjevali naš knjižni trg. Šele v povojni dobi se je pričela mnogo živahneje razvijati naša res mlada mladinska književnost. V nemali meri gre za to zasluga Mladinski matici, ki že 10 let pošilja mladini samo izvirne mladinske spise, a skrbi tudi za najmlajše z vsakoletno originalno slikanico. Veliko priznanje pa gre tudi Josipu Ribičiču, ki je tako kot urednik Mladinske matice, kakor tudi kot neutrudljiv in najplodovitejši mladinski pisatelj z najlepšimi deli poskrbel za »Cicibanov rod« in s tem obogatil mladinsko književnost. Njegova dela »V kraljestvu palčkov«, »Kraljica palčkov«, »Zavratne pošasti«, »V kraljestvu čebel«, »Mišat in Jakec«, »Miškulin«, »Čurimurčki«, »Miklavževa noč«, »Kralj Honorolus«, »Palčki«, so naravnost biseri slovenske mladinske književnosti, namenjene našim najmlajšim. Temu lepemu številu njegovih originalnih in nadvse posrečenih del se pridružujeta dve novi slikanici »Pisane lutke« in »Tinkin zajček«, ki sta izšli v založbi Učiteljske tiskarne.

(Po sliki B. Jakca)

Josip Ribičič.

Ribičič, ki razpolaga z neizčrpnim bogastvom fantazije, je tudi v teh dveh svojih najnovejših delih ohranil oni pristno otroški kramljajoči ton, ki ga naši malčki tako zelo ljubijo in tako močno cenijo. Vsebinski spisov in način njegovega pisanja je otrokom tako zelo blizu, da ni prav nič čudnega, če so vsa Ribičičeva dela razprodana. — Rekord so pa dosegli »Palčki«, ki so bili razprodani lansko leto pred sv. Miklavžem v teku treh tednov. In letos prihajata na knjižni trg kar dve novi

slikanici, katerim je besedilo oskrbel Josip Ribičič in najmlajši Cicibančki bodo dobili zopet nekaj novega, izvirnega in nadvse lepega.

»Pisane lutke.« S tem delcem je posegel Ribičič z mojstrsko spretnostjo v oni nedognani svet, ki ga doživlja mlada deklica, ko se igra in pogovarja s svojimi lutkami. Prava, najbujnejša otroška fantazija obudi vse lutke, ki potem žive v svetu otroške domišljije. Tu di Ribičičeve »Pisane lutke« ponoči oživijo in se pod vodstvom glavnega aranžerja Pajacka pogovarjajo, kako bi svoji »mami« Cvetki čestitalo za god in kako darilce bi dale. Pa gredo na vrt in natrgajo cvetja; Belka belega, Rdečka rdečega, Modrička modrega, Zelenka zelene in Rumenska rumene in zlato sončce. Lepoto vsebine povzdignejo besede pametnega čarodeja, ki nasvetuje in pričara to, kar so ostale lutke pozabile.

Koliko otroškega doživljanja, koliko za otroke privlačnega dejanja, koliko previdno prikrite vzgojne tendence je v tem kramljanju lutk, skoraj ni moči opisati. Dejstvo pa je, da je ton neprisiljen in čtivo zanimivo tudi za odraslega. Knjiga je naravnost razkošno opremljena z okusnimi in večbarvnimi ilustracijami Ksenije Prunkove.

»Tinkin zajček.« S to knjigo bodo imeli posebno veselje dečki. Zajček Malček, Tinkina igrača, počiva zvečer na oknu med četo vojakov generala Harambaše in gleda v temno noč polno strahov. Po polnoči pridejo na vrt pod okno divji zajci in tem se pridruži Malček. Toda divjaki mu ne zaupajo, zmer-

jajo ga z izdajalcem debeluharjem ter zbežijo. V svoji nerodnosti se Malček usede na ježa, ko pa išče svoje divje bratce, ga preganjajo lisica, sova in volk. — Vojška generala Harambaše, ki jo pripeljeta s seboj Tinka in Tonček, išče Malčka, preganja lisico, sovo in volka, ki je pomandral skoro vse vojake. Šele medved prepodi Malčkove sovražnike, reši Harambašev vojsko in tudi zajčka.

Pri tem delu se je Ribičič zopet znašel v krogu živali, ki so tako priljubljene in spretno uporabljene gradivo njegovih mladinskih spisov. Naravnost mojstrsko je doslej obdelal čebele, Miškulina in Čurimurčke, a »Tinkin zajček« bo tem delom lepa dopolnitev.

Bogate risbe Franca Miheliča krasijo to knjigo in bodo otrokom prav dobro služile za preizkušanje sposobnosti v barvanju.

Težko bi bilo povsem objektivno ugotoviti, ali je že kateri izmed naših mladinskih pisateljev doslej pogledal globlje v dušo najmlajšega otroka, ali je že kdo bolje spoznal ono velikansko otroško fantazijo in ali je že kdo natančneje pogodil otroški ton v svojih mladinskih spisih, nego je to dosegel Ribičič. Naglasiti pa se brez dvoma more in tudi mora, da sta ti dve najnovejši deli izredno uspešni in pričata, da je Ribičič za naše najmlajše najplodovitejši in najboljši mladinski pisatelj.

Tisk, ilustracije in nadvse lepa in solidna oprema obeh knjig, vse to pričča, da založnica Učiteljska tiskarna zelo pazi na vrednost, lepoto in solidnost svojih izdanih. — ž.

= ČLANI SLOV. ŠOLSKE MATICE V LENDAVSKEM SREZU se naprošajo, da nakažejo članarino za leto 1938, na ček, račun sreskega društva JUU po položnicah, katere prejmejo te dni vse šole.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUBLJANI je zborovalo dne 12. novembra 1938. v posvetovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani. Uvodoma je predsednik tov. Jože Zupančič pojasnil vzroke, zakaj tako pozno zborujemo. Izrekel je vsem navzočim pozdrave, prisrčno dobrodošlico pa novo vstopivšim: tov. Olgi Izlakar iz Smartna, tov. Bekar Pelagiji iz St. Vida, tov. Kotniku Konradu iz Sv. Križa, tov. Šteblaj Majdi iz St. Jurija in tov. Majer Bogdani iz Polšnika. Zbor je nato stoji počastil spomin umrle članice tov. Anice Thurnherjeve iz Višnje gore in ge. Koprivo-ve, matere našega blagajnika.

V situacijskem poročilu je naglasil tov. predsednik porast druginje in iznesel nujno potrebo, da se zvišajo prejemki državnega uradništva. Nato je poročal o sprejemu predstavnikov vseh uradniških skupin pri banu g. dr. Marku Natlačenu, ki je obljubil zvišanje plač na prihodnjo pomlad.

V začetku šolskega leta je znašal učiteljski stalež v našem srezu 169 učnih moči (63 učiteljev in 102 učiteljice). Organiziranih je le 101, kar je dovolj žalostno spričevalo za neobičajno visoko število neorganiziranih.

Neka v JUU novo vstopivša tovarišica, ki je pa že več let v službi, je ob enem z vstopom zaprosila za intervencijo v osebni zadevi. Odbor je na svoji zadnji seji odklonil intervencijo z ozirom na naš lanski sklep, ki zahteva za vsakega člana epoletno čakalno dobo. Izvzeti so le novinci, ki takoj ob sprejetju v državno službo postanejo člani. Občni zbor je soglasno odobril postopek odbora. Sklep pa se podaljša!

Tajniško poročilo poda tov. tajnik Franjo Trošt. Med drugim čita tudi dopis, R. K., ki vabi učiteljstvo k sodelovanju.

Blagajniško poročilo poda tov. Kopriva Janez. Javlja sklep odborove seje, da bo vsak dolžnik izterjan pravnim potom.

O banovinski skupščini poročata tov. Kopriva, o zagrebški pa tov. Trošt. Z obžalovanjem smo vzeli na znanje, da je banovinska skupščina z izjemo dveh delegatov našega društva ukinila znižanje članarine učiteljskim pripravnikom.

Tov. predsednik je še dopolnil poročilo o zagrebški skupščini. Zbor se je soglasno izrekel za izpremembo pravil, ki naj onemogočijo take skupščine, ki mečejo zaradi nezgovornosti in nedisciplinirane manjšine sramoto na ves učiteljski stan naše države.

Odbornik tov. Arnošt Adamič je poudarjal nujno potrebo, da sodelujejo vsi učitelji v JUU. Pokazal je tudi na žalostne osebne razloge, čemu nekateri izstopajo. Končal je: JUU očitajo, da s svojimi intervencijami ne uspe. Še slabše pa bi bilo, če bi ne imeli nobene organizacije! (Živahno pritrjevanje.)

Program bodočega dela: Soglasno je bil sprejet delovni načrt za šol. leto 1938./39., ki ga je predložil predsednik tov. Zupančič: Ogled Narodne galerije, hospitacija na poizkusni šoli v Ljubljani, predavanje tov. Uratnika o izdelavi praktičnih učil in samoučil; predavanje tov. Kotnika o risanju, zlasti o narodni ornamentiki; ogled litijske predilnice, ter nabiranje snovi za domoznanstvo in folkloro. O poslednji točki je podal podrobnejša navodila še tov. Adamič, ki bo sestavil pregledne vprašalne pole. Po možnosti bomo izdali zbrano snov v posebni knjigi in tako z delom proslavili 60-letnico obstoja našega društva.

Naše sresko društvo JUU bo organiziralo za 70-letnico obstoja slovenske učiteljske organizacije tabor v Ljubljani. K sodelovanju bomo povabili vseh 8 sreskih društev JUU okrog Ljubljane.

O pomoči za obmejno in kočevsko dečo je govorila odbornica tov. Kovičeva Leopoldina. Sklenemo, da bomo zbirali knjige in ostalo. Akcijo bo vodila tov. Kovičeva.

Tov. Acceto predlaga, da izposluje JUU enkratno počitniško vozovnico za vse učitelje. Soglasno pritrđimo!

Zatem smo rešili še več šolskih, prosvetnih in stanovskih zadev. Navzočnostna pola je izkazala 65 članov. Nato smo si ogledali magistratne zanimivosti. Potem pa smo šli v Jakopičev paviljon, kjer smo si ob znižani vstopnini ogledali uspelo Jakčevo razstavo. Franjo Trošt, tajnik. Jože Zupančič, preds.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je zborovalo v soboto, 12. novembra 1938., v prostorih ljudske šole na Senovem. Po uvodnih formalnostih tov. predsednika poda tov. Ankele tajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je število članstva v društvu 91, da smo imeli 4 zborovanja in odbor 4 seje ter je bilo prejetih in oddanih 386 dopisov. Tov. blagajnik Žener poda sliko finančnega stanja našega društva in obravnava proračun za poslovno leto 1938./39., ki izkazuje 14.700 din izdatkov proti 15.690 din dohodkov. Povalno omenja, da so vplačila članstva v tem letu rednejša, izdatkov pa je bilo manj, tako da dolg sekciji znaša le še 848 din. Upa, da bo v tem letu stvar poravnana in bo novi blagajnik imel lažje stališče. V imenu nadzornega odbora poroča član tov. Mikulič, da je pregledal blagajno in našel vse v najlepšem redu.

O banovinski skupščini je poročala tov. Zorkova, o zgodovinski glavni skupščini pa tov. Ravbar.

Pri slučajnostih je bil izvoljen za poverjenika Učit. zadruga tov. Aparnik in se je za revno učit. družino nabralo 100 din. Mnogo se je govorilo o celibatu učitelje. V debato so posegli zlasti tov. (ice) Ivanuš, Bahovčeva, Česnova, Levstik, Ankele, Zdešarjeva, a do zaključka ali celo do odprave celibata nismo prišli. Očitkov je bilo mnogo, zlasti s strani tovarišic, končno je ta gordijski voz pretrgala tov. Tomše-Rozinova, ki je predlagala, naj se osnuje pri društvu ženski odtsek s sledečimi članicami: Zorkova, Česnova, Zdešarjeva in Arnškova. Ta odtsek naj izdela točne načrte, ki jih bo potem društvo odprenilo dalje sekciji in ta na merodajna mesta. Predvsem pa tovarišice: številne posejajte društvena zborovanja, kjer redno iznašajte svoje težnje, posejajte aktivno v društveno delovanje in uspeh vam bo, ob podpori vseh tovarišev, zasiguran. Prihodnje zborovanje bo v Sevnici dne 7. decembra 1938. ob 11. uri, na katerem bo predavanje g. profesorja Šilaha Gustava iz Maribora o temi »Aktualna pedagoška vprašanja naše dobe s posebnim ozirom na delo naše ljudske šole«, drugo zborovanje pa bo v začetku februarja v Brežicah s predavanjem tov. Bahovčeve.

R. Ivanuš, preds. Ankele Francé, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je imelo občni zbor in zborovanje dne 12. novembra 1938. ob 9. uri na drž. ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Navzočih je bilo 64 % vsega članstva.

Po uvodnih formalnostih in pozdravnem govoru je podal tov. predsednik situacijsko poročilo in obravnaval dopise, kar se je v zelo brez posebnih debat na znanje.

O banovinski skupščini je poročal tovariš Križnič Josip, o glavni skupščini pa tovariš predsednik. Obe izjermi in zanimivi poročili je vzel članstvo z zadovoljstvom na znanje ter obsojalo razdiralno delo manjšine v Zagrebu.

Sledili sta poročila tajnika in blagajnika. Proračun za letošnje šolsko leto je bil soglasno sprejet in je isti kakor lani. Tovariš blagajnik je podal tudi navodila, kako se naj plačuje članarina, kako se naj novi člani prijavijo itd. Seznanjal je tudi novopristopivše in ostalo članstvo med seboj. Predsednik nadzornega odbora tovariš Golob Josip je nato predlagal odboru priznanico za delo v preteklem letu. Predlog je bil soglasno sprejet. Upravni odbor, nadzorni odbor in stanovsko častno razsodišče smo spopolnili z nekaterimi na novo izvoljenimi člani.

Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Učiteljstvu se naj prizna stalnost.
2. Odpravi se naj celibat, ker je enostranski in krivičen.
3. Šolska uprava se naj loči od politične.
4. Dovolji se naj poštinska prostost za vse pošiljke šolam.
5. Končno se naj uredi položaj šolskih upraviteljev.
6. Pripravniki se naj po izpolnjenih pogojih, t. j. po 3 letih službovanja, takoj prevedejo v uradniško skupino.
7. Prejemki poročenih učitelje se naj izenačijo s prejemki neporočenih v smislu gesla: »Za enako delo enako plačilo«.
8. Neobhodno je potrebno, da se prejemki učiteljstva zvišajo sporedno z naraščanjem cen vseh življenjskih potrebščin in to takoj, da se prepreči nadaljnja zadolžitve, ki je že katastrofalna.
9. Rodbinska doklada za ženo se naj takoj vrne.
10. Prizna se naj rodbinska doklada za otroke v prostem znesku mesečno po 150 din.

Med 10-minutnim odmorom si je ogledalo navzoče učiteljstvo stenski relief Evrope, ki ga je izdelal na srednjo steno učilnice v velikosti 3,5 m × 3 m tovariš Vipavec Viktor. Izrazila se je splošna želja, da bi pri prihodnjem zborovanju o tem svojem delu podrobneje poročal.

Pri slučajnostih se sklene, da se naj društveno delo počivi s tem, da se pri vsakem zborovanju določi program za prihodnje zborovanje, pri katerem naj bi po možnosti sodelovale vse šole. Po predlogu tov. Fr. Rogla izdelajo vse šole do prihodnjic poročilo o šolskem obisku zadnjih 5 let.

Prihodnje zborovanje bo meseca januarja. T. č. tajnica: T. č. predsednik: Urban A. Valerija. Košenina L. Vlado.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je imelo svoj letni občni zbor dne 12. nov. 1938. v Radmirju. Navzočih 44 članov = 88 %.

Tov. predsednik se spominja 20 letnice našega osvobojenja in izraža upanje za lepo bodočnost.

Poročilo o dopisih poda tov. tajnica, o banovinski skupščini pa poroča tov. predsednik, ki predvsem poudarja discipliniranost članstva, njegovo stanovsko zavednost in načelo demokracije, ki vlada v naši organizaciji. Neorganizirano članstvo je treba pritegniti v naše vrste. Na banov. skupščini se je razpravljalo o odnosih med učiteljstvom in prosvetno oblastjo ter o naših pravičnih zahtevah: o napredovanjih, poročenim polne doklade, ukine naj se celibat in zvišajo prejemki. Predvsem poroča o sklepih v tiskovnem odseku; povečan »Naš rod«; »Učit. tiskarna« bo začela izdajati priročnike, ki bodo prilagodeni modernim stremljenjem v pouku. Poseben odbor pedagog. praktikov in pisateljev bo dajal navodila, zbiral material in ga izdajal. — Proračun sekcije ostane isti, samo postavka za »Popotnika« se zviša, ker se mu je povečal obseg.

O glavni skupščini poroča tov. Rozman, o izredni skupščini pa dopolni tov. predsednik.

Sprejeti so bili sledeči sklepi:

1. Kot prva izdaja realističnih knjižic naj bi izšla kmetijska čitanka.
2. Izdajanje realističnih knjižic naj bi prevzela sekcija in naj bi od tega finansirala tudi »Popotnika« in »Učit. tovariša«, naša članarina naj bi se pa na ta način znižala (tov. Hudales).

3. Prosvetna oblast naj dokončno uredi vprašanje šolske obveznosti. Učenci, ki so dovršili 14. starostno leto, vlagajo prošnje na bansko upravo za predčasen odpust iz šole. Vse prošnje se rešujejo ugodno. Da se ponostavi uradovanje, naj se v tej zadevi postopa takole: a) Da se strogo izvaja zakon o ljudskih šolah glede šol. obveznosti in se zato prepreči vlaganje prošenj za predčasni odpust. b) Če tega ni mogoče doseči, naj se dovolji šol. upraviteljem, da sami rešujejo take prošnje, ker oni poznajo najbolje upravičenost in neupravičenost takih prošenj (tov. Predan).

Tov. Predan poroča o občnem zboru mladinskih pevovodij dne 2. nov. t. l. v Mariboru in poziva one, ki se za mladinsko glasbo zanimajo, k sodelovanju. Aprila ima v programu mladinski koncert za naše okrožje, v maju pa bi bil velik koncert združenih mladinskih zborov v Mariboru.

Referent za »Mlad. matico« v našem srezu tov. Tratnik poroča, da je v srezu okoli 450 naročnikov »Našega roda« t. j. 12 % vseh šolarjev. Poudarja se, da je dolžnost vsakega učitelja, delati za ta list, ker ga izdaja naš stan in ker gre ves presežek za povzdigo kvalitete in kvantitete. — Pridružili se bomo akciji za zbiranje letne naročnine »Naš. roda« za revne obmejne otroke in akciji za nabiranje knjig, obleke in obutevanje.

Sledi program predavanj za tekoče šolsko leto s sodelovanjem članstva: o mladinskem skrbstvu in sodstvu, o vtisih s potovanja po Italiji in o pospeševanju kmetijstva v šoli. Eno zborovanje bi bilo skupno z drugimi bližnjimi društvi.

Tajniško in blagajniško poročilo se sprejmeta brez debate. Prihodnje zborovanje se bo vršilo na Rečici ob Savinji.

Oskar Hudales, preds. Jadviga Golež, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo dne 5. novembra 1938. v Šostanju in imelo svoje občni zbor.

Tov. predsednik je v svojih uvodnih orisih obravnaval vprašanja in dogodke, ki so se uvrstili v razdobju od zadnjega zborovanja in ki zadevajo narod, stan ter organizacijo. Predočil je misli in čustva, ki nas spremljajo ob 20 letnici naše narodne samostojnosti in državne skupnosti. V glavnih potezah prikaže naše narodno in prosvetno življenje pred 20 leti ter kritično premetri našo narodno razvojno pot, posebej pa še razvojno pot našega stanu in naše stanovske organizacije. Ko stopamo v novo obdobje naše narodne zgodovine, smo si svesti vseh dolžnosti, svesti pa smo si tudi svojih pravic. Za te naše pravice se bomo borili s podvojeno silo v okviru naše stanovske organizacije. Uspehi bodo zaviseli od nas samih, od naše stanovske zavesti in borbenosti.

S temi mislimi je otvoril predsednik občni zbor. S toplimi besedami je sprejel v našo sredo premeščene in na novo nameščene tovarišice in tovariše: Iglarjevo Marico, Meterčevo Marto, Ravnikarjevo Danico, Peterca Aleksandra in Duha Otmarja s pozivom, naj se udeležujejo v prvih vrstah naše stanovske organizacije.

Poročilo tajnika je v svojem prvem delu obsegalo ves zgodovinski razvoj naše stanovske organizacije od začetka do zagrebške skupščine, v drugem delu pa razvoj našega društva in notranje sile, s katero razpolagamo. V preteklem letu smo v prvi vrsti hoteli aktivirati vse članstvo in smo razposlali 3 anketne pole. Prva je obsegala življenjska vprašanja našega društva, druga naj bi razjasnila sliko gmotnega stanja učiteljskega in tretja naj bi uvajala v sistematični študij kulturnih in socialnih razmer lastnega šolskega okoliša. Te anketne pole si je osvojila tudi sekcija in jih razmnožene razposlala tudi ostalim društvom v obravnavo.

V društvu smo osnovali posvetovalnico, v kateri dobi lahko vsak član pojasnila in navsvete v vprašanjih, ki zadevajo učiteljstvo. Imeli smo pa komaj 2 primera v obravnavi.

Zborovanj je imelo društvo 5 in na teh smo imeli 3 predavanja in 2 referata. Povprečna udeležba je bila 72 %. Odborovih sej je bilo 5. Članov je imelo društvo do danes 46.

Blagajničarka poroča, da se je članarina dovolj redno plačevala in izkazuje blagajničarjev prebitok. Obveznosti napram sekciji smo izpolnili.

Nadzorni odbor predlaga po pregledu blagajniških in tajniških knjig odboru razrešnico, kar se soglasno izvrši. Nato se izglasuje proračun za bodoče leto, ki je bil izglasovan proti 2 glasovoma.

Načrt za bodoče leto: Na vsakem zborovanju predavanje. Predavanja naj bi se črpala iz prirodoznanstvenih ved in naj bi uvajala učiteljstvo v prvilo uporabljane najenostavnejših učil v prirodoznanstvenem pouku. Zborovanja bomo pomnožili in bi na istih nastopali domači referenti. Tem bomo določili koreferente in bomo na ta način živahnost pri zborovanjih zelo povečali.

V stanovsko razsodišče se izvolijo tov. Stopar, Pokeržnik in Majer.

Tov. Uraše obravnava sekcijski obračun in proračun in se ista sprejmeta.

Nato poda predsednik poročilo o banovinski in državni skupščini, katerih zadnja nas nujno sili k čimprejšnji spremembi pravil, da se v bodoče ognemo sličnim nekvificiranim nastopom, kakršni so se dogodili. Mencej, predsednik. Robinščak, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Božična številka »Roditeljskega lista« prinaša sledeče, zelo zanimive članke: Lep uvodni člančič ob priliki 20-letnice našega osvobojenja in zedinjenja. — »Vzganjanje v družini« od dr. St. Gogale. — »Čut manjvrednosti« od dr. Ant. Trstenjaka. — »Oj ti jeziki!« od Jos. Brinarja. — »Naš fant študira...« od Anice Černejeve. — »Šolska mladina uhaja z doma« od Eme Deisingerjeve. — »Ali ima vaš otrok talent za trgovca« od dr. V. Schmidta. — »Pavle« od Ivana Potrča. — Kakor vselej vsebuje tudi vzgojne in zdravstvene nasvete, knjižni kotiček in poročila o pokretu staršev.

—k Dr. Čerinova najnovejša skladba »Méditation« in »Vera valček« (valčkova pesem) je ravnokar izšla in se dobi v knjigarlah. Sladka, elegantna in zelo melodiozna valčkova pesem je napisana na besedilo M. Kraglja in se izvaja s petjem ali tudi brez petja. Priredba za salonski orkester in za godbo na pihala v prepisu pri skladatelju.

—k Jerica Kozina: Igralna šola. V samozaložbi je g. J. Kozina izdala »Igralno šolo«, ki poleg navodil za otroke in starše vsebuje za osnovne in srednje šole več šolskih iger, ki naj otrokom olajšajo učenje. Knjižica, ki pride na knjižni trg za sv. Miklavža, bo res nekaj posebnega. Opisana je v njej preizkušena metoda, kako uporabljati igro kot učni pripomoček. Cena knjižice bo le 16 din.

Nalivna peresa najnovejšega sistema dobite po ugodnih cenah v Učiteljski knjigarni. Cene od 12 do 400 din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

KATERI TOVARIŠ ALI TOVARIŠICA, ob železnici blizu Ljubljane, bi zamenjal svoje mesto z mestom na sedemrazredni šoli v Cerkljah pri Kranju. Ponudbe pošljite na upravo uradništva.

ZA MIKLAVŽA
zelo prikladna darila nudi tvrdko
A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Primer na
KUPUJTE PRI TVRDKAH,
KI OGLASUJEJO
V NAŠEM LISTU

MIKLAVŽEVA DARILA
v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča tvrdka
IGN. ŽARGI • Ljubljana
So. Petra cesta št. 11